

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Praebendis Et Dignitatibus. Titvlvs IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

autem, vel nisi (ut praemittitur) tonsuram, vel a vestibus clericis, etiam in praemissis eos gaudere nolumus privilegio clericali.

DE CLERICIS NON RESIDENTIBUS IN ECCLESIA VEL PRAEBENDA.

TITULUS III.

CAP. I.

Distributiones quotidianas solum praesentibus, qui inter sancti deum, dantur debent, consuetudine non obstante. Et qui alter illas recipiunt, non faciunt illas suas. Et idem de distributionibus, quae dantur pro anniversariis defunctorum. Ioan. And.

Bonifacius octavus.

Consuetudinem, quae in quibusdam partibus inolevit, quae canonici, & alii beneficiati, seu clerici cathedralium & aliarum collegiarum ecclesiarum, distributiones & quotidianas (quae alias manalia beneficia seu victualla nuncupantur, & tantum residentibus tribuantur) qualitercumque in civitatibus, seu aliis locis (in quibus ipsae consistunt ecclesiae) sint praesentes, haec divinis officiis non interstent, ex integro percipiunt, ac si continuè in ipsis ecclesiis, in eisdem officiis deservirent, penitus improbanes. Statuimus, ut distributiones ipsae quotidianae, in quibusdam reb. consistant, canonici ac ceteri beneficiati, & clerici ecclesiarum ipsarum, qui eisdem officiis, in ipsis ecclesiis adstant, & tribuantur iuxta ecclesiae consuetudinem ordinationem rationabiliter factam, seu etiam faciendam. Qui vero aliter de distributionibus ipsis quicquam receperit (exceptis illis, quos infirmitas, seu iusta & rationabilis corporalis necessitas, aut evidens ecclesiae utilitas excuset) reum sit recepturam dominium non acquirat, nec faciat eas suas: imò ad omnium restitutionem, quae contra huiusmodi nostram constitutionem receperit, renetur.

De distributionibus etiam pro defunctorum anniversariis largiendis, idem decernimus observandum.

DE PRAEBENDIS ET DIGNITATIBUS.

TITULUS IV.

CAP. I.

Ad praesentationem religiosorum, etiam exemptorum, non dantur in ecclesiis ipsorum rectoribus institui, nisi primo tantum eisdem assignetur, unde incumbant omnia saluta possum, & congrua sustentantur: nec valet contraria consuetudo. Ioan. And.

Clemens III. alius quartus.

Septem regimini nos cura sollicitat, utilitatibus subditorum in illis praecipue, per quas animarum saluti consulitur, nunc novorum editione, iurium, nunc antiquorum innovatione sollicitè providere curemus. Sanè fuit olim per sedem Apostolicam providè constitutum, ut dioecesiani locorum, ad praesentationem religiosorum nullum ad aliquam ecclesiam recipiant, nisi tantum ei de proventibus ipsius ecclesiae coram eis fuerit assignatum, unde iura Episcopalia possit solvere, & congruam sustentationem habere. Veram (sicut nobis querela multorum frequens insinuat) religiosi exempti de proventibus parochialium ecclesiarum, in quibus jus obtinent patronatus, seu rectorum praesentatio pertinet ad eosdem, tantum percipiunt an-

a Aliter, & b Vid. Concil. Trident. sess. 6. de reformat. ca. 1. & sess. 11. cap. 1. & sess. 24. ca. 1. c Vid. Decium, consil. 120. ubi late de his quotidianis distributionibus. d aliter, participanti. e In reformationibus ecclesiarum constanter legitur, Clemens IV. f aliter per qua.

nuatim, quod rectores ecclesiarum ipsarum non sunt de residuo commode sustentari, & expensarum persolvere, ac alia incumbant eis onera impendere, propter quod saepe contingit, quod non solum ipsae loca idoneae, quae huiusmodi ecclesiarum sustentatione, sed frequenter omnino idoneae consistunt, in vicinia imminere animarum. Nos huiusmodi praesentationem haec salubre reuocandum adhibere, praesentationem, & mandamus, confirmationem ipsorum tantum omnes patronos & ecclesiarum, religiosorum tantum, quam non exemptos, & alios inhabilitate obsequi consuetudine contraria non obstanti.

CAP. II.

Beneficia vacantia in curia, alioquin in quibuslibet locis, quod si fuerit irritum, collatio, inuoluntaria.

Idem.

Inter ecclesiarum, personarumque dignitates, quae sunt in Romano Pontificum Pontificatus, quod non solum ipsa cum vacante Pontificatus, verum etiam in ipsa tribuere vacante, relationem tamen ecclesiarum, personarumque dignitates, & beneficiorum apud sedem Apostolicam, & specialibus ceteris amica consuetudine, & consuetudine, & consuetudine, ac nihilominus volumus ipsas violabiliter observari: eadem notitiam, & in ecclesiis, dignitates, personarumque beneficiorum, quae sedem ipsam deinceps vacare contingit, aliqui per Romano Pontificem quocumque super hoc in potestate munitus, sine iure ordinari potestatem, & in super aliquorum provisione generaliter vel emanationibus sub quacumque forma, & verbis non receptis, sed sine super conferendis eisdem in curia Romana, & in aliis locis, & expressis ab ipso Pontifice, & auctoritate attributa, conferre alicuius non praesumat. Nes enim si secus actum seu contractum fuerit, decernimus irritum & inane.

CAP. III.

Si Papa beneficium vacantia in curia non occupet, nec vacante à die vacationis, illi, ad quos collatio pertinet, potestatem conferre. Ioan. And.

Gregorius X. In Concilio generali Lugdunensi.

Statutum felicis recordationis Clementis Praedecessoris nostri de dignitatibus & beneficiis in curia Romana vacantibus nequaquam per alium, nisi per Romano Pontificem conferendis, & tamen taliter moderandum: Vt ii, ad quos conferendis beneficiorum & dignitatum spectat collatio, & (si vacante obstante praedicto) demum post mensuram à die vacationis seu beneficium ipsa vacaverint, autem collatio, ea conferre valeant. Tantummodo per seipsum vel per alios agentibus in remotis per suos vicarios generalium eorum dioecesium existentibus, quibus ad eandem locum commissum.

CAP. IV.

In beneficiis, vel in imperpetuum ad beneficia per personam ipsam ad certam summam postea non debent, & in vicariis vel diaconis non comprehenduntur cathedralibus, sed per personam ipsam.

a Alios casus quibus exempti solent ordinari, unde ipsi cap. 2. de pan. & re. per glo. ibi. Per. Fern. b ad ista, verum etiam ius ad ea trinoque vacante. c Vid. l. i. in curia. f in quibus & iure. d Praedicta praesentatio subditur electioni, & si non oportet expressam mentionem de verbis ad servandum per apostolicam, Fern. Ancl. Dam. & Phil. Fern. e Vid. l. i. in curia. ibi. de si. quae de. regim. Fern.

In processu metropolitana & cathedrali reliqua includuntur.

Beneficiis VIII. Quæritur & plenissima sit aliis in beneficiis inter...

CAP. V. Imperatori beneficium fundare, providetur de beneficiis per...

CAP. VI. Omnia de beneficio ecclesiastico, consueto clerici...

CAP. VII. Habere possessionem cum cura, & præbendam, cui annexa est...

CAP. VIII. Ut per eos, quod præbendas, quibus parochiales eccle...

CAP. IX. In præbendam alicuius ecclesie à sede Aposto...

CAP. X. Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante...

CAP. XI. Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum...

CAP. XII. Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante...

CAP. XIII. Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum...

CAP. XIV. Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante...

CAP. XV. Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum...

CAP. XVI. Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante...

CAP. XVII. Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum...

CAP. XVIII. Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante...

CAP. XIX. Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum...

CAP. XX. Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante...

CAP. XXI. Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum...

CAP. XXII. Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante...

CAP. XXIII. Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum...

CAP. XXIV. Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante...

CAP. XXV. Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum...

CAP. VIII. Per litteras Apostolicas non faciente de defectu ordinis mentionem...

Si pro clericis pauperibus vel aliis nostras litteras, ut eis de beneficiis providere...

CAP. IX. Mandata alterius super provisione facienda per Papam implere...

Si eum super cuius provisione Apostolica sedis legatus in certa ecclesia...

CAP. X. Mandatum alterius super provisione facienda per Papam implere...

Mandato nostro sub ea forma tibi directo, ut alicui provides de beneficio...

CAP. XI. Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante...

Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum, ut ei de præbenda...

Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante, negligit...

Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum, ut ei de præbenda...

Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante, negligit...

Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum, ut ei de præbenda...

Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante, negligit...

Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum, ut ei de præbenda...

Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante, negligit...

Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum, ut ei de præbenda...

Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante, negligit...

Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum, ut ei de præbenda...

Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante, negligit...

Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum, ut ei de præbenda...

Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante, negligit...

Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum, ut ei de præbenda...

Si clericus, cui mandabatur providere de præbenda primò vacante, negligit...

Si clericus, pro quo à sede Apostolica recepti mandatum, ut ei de præbenda...

poterit prabendam aliam proximò vacaturam: dummodo non sint aliqui eadem auctoritate prabendam in ipsa ecclesia expectantes. Et idem de ipsa non per te (cum mandatum non sit super illa) sed per eum, ad quem spectat in eadem ecclesia prabendam collatio, provideri debet: Alias facta de prabendam collatione alteri collatio in illius prajudicium, coipso viribus non subsistet.

CAP. XII.

Receptus auctoritate Papa etiam ad mandatum alterius, presentibus est alius in prabenda. h. d. secundum Zan.

Idem.

Qui auctoritate Apostolica in aliqua ecclesia in canonicos sunt recepti, legatorum vel aliorum quorumque auctoritate recepti antea in eadem. Eum quoque, qui ad mandatum legati vel alterius auctoritate Apostolica sibi specialiter in hac parte concessa fungens recipit, auctoritate Apostolica receptum esse dubium non existit.

CAP. XIII.

Si post gratiam tibi factam a Papa de canonicato & prabenda, Bononien. canonicus hoc ignorans & ignoranti prabendam conferens post vacatorem non tenet collatio. h. d. Joan. And.

Idem.

Postquam canonicatum in aliqua ecclesia tibi contulimus, & de prabenda nulli alii de jure debita inibi proximò vacaturam mandavimus provideri, si ad quos in ea spectat collatio prabendam, prabendam, quæ vacabit a tibi postmodum, moti proprio, ignorantes tibi gratiam factam, alii duxerint conferendam: talis collatio in tuum prajudicium attentata, nullam obtinet firmitatem. Nam eo ipso, quod canonicus auctoritate Apostolica fuisse effectus, jus ad obtinendum prabendam proximò vacaturam ibidem tibi acquisitum existit: eandemque, quam citò vacavit (ex quo nulli alii debetur) justè petere potuisti: & ideo à pradicis (licet ignorandis) alteri conferri nequiverit.

CAP. XIV.

Si Papa des licentiam legatis suis, recipiendis auctoritate Apostolica assignationi beneficiorum legationi sue liberi in manibus suis facta, & illa beneficia conferendi: secundo Papa, de pradicta potestate non habita mentione, canonicatus & prabendam sibi vacat vel quam primò vacaverit in aliqua ecclesia legationi tibi conferat: tertio canonicus ipsius ecclesie renunciet, & legatus etiam, ignorans collationem tibi factam, conferat tibi prabendam pradicam: non tenet collatio legati, sed tibi illa prabenda debetur. hoc dicit, Joan. And.

Idem.

Vidum venerabili fratri nostro S. Episcopo Præfinito, quem ad partes destinavimus Gallicanas, recipiendi auctoritate nostra resignationem ab obtinentibus beneficia ecclesiastica in eisdem partibus, qui ea vellent libere in ejus manibus resignare, ac beneficia ipsa personis idoneis conferendi per nostras licet potestate concessa. Nos postmodum (de concessione hujusmodi non habita mentione) Nicolaus de Bonifac. camerario dilecti filii nostri N. tituli sancti Laurentii in Damaso Presbyteri Cardinalis, canonicarum Lexon. ecclesie, quæ in partibus illis existit, & prabendam nulli alii de jure debitam (si qua tunc vacabat in dicta ecclesia) contulimus, & sibi providimus de eisdem. Si verò nulla talis prabenda vacabat ibidem, nos prabendam proximò inibi vacaturam (conferendam dicto camerario cum vacaret) donationi Apostolicæ duximus reservandam: decernentes extunc irritum &

a. In antiquioribus libris consensit legitur, vacavit. b. al. Praefinito. c. al. existit.

inane, si fecus super hoc a quoquam coningeret dari, certis sibi ad hoc executoribus deputatis, quæ postmodum Nicolaus vassalli clerici canonici & prabendam, quos in dicta Lexon. ecclesia omnino in dicti Episcopi manibus resignasset, & deinde postea praxertu eos idem Episcopus (collatione, reservationis, & decernendi pradicam collationem) Guilielmo vassalli Presbytero concessit: licet eorum collatione non obstante pradicam nostrarum auctoritate, prabendam eisdem illi memorario veluti sibi debitam contulerunt, cum illi Presbyter (praxertu b. collatione per dictum vassallum sibi facta) quod prabendam ipsam praxertu esse dicitur, non permitit: propter quod illi memorario nobis supplicavit humiliter, ut praxertu illi per hoc de opportuno remedio dignemur. Nos attendentes, quod est memorario Episcopo praxertu concessimus potestatem, penes nos tamen adhibere remanuit major, licet eadem potestas etiam in praxertu propter quod nostra, qui eandem potestatem in praxertu fecundum canonicas & legitimas rationes per licentiam generi detogatur, quancumque de generali urgente specie mentio nulla fiat. Consideramus quoque, quod nos exposito nobis de potestate pradicam habuimus licet gratias daretur in dicta praxertu non habita mentione de ipsa: qui fuerit illius tam lata d. nostra impeditur potestas. In istis provisionibus nostrarum litterarum, quæ oportuimus in partibus supradictis, oportet nos de praxertu potestate specialem facere mentionem: Et quod illud nostrum pradicum (maximè sic, ubi non praxertu camerarius ante dictam renunciationem per nos in Lexonien. effectus canonicus) situm ipsorum praxertu, cum super incerto non esse certum: nec omnino penderet arbitrio, vel voluntate eorum, quæ praxertu potestatem haberet: & ideo per illas litteras expressisse videmur, ne alius postea eorum, quæ praxertu potestatem quantum ad praxertu praxertu, quæ in hoc casu, ubi de incerto non est, praxertu potestati revocari: nec post revocationem praxertu di jus, per eum in alium etiam ignoratum, in praxertu transferri. Ad instar etiam secundo Canonici praxertu, qui post mortem Domini praxertu praxertu pecunias accipientis non facit, licet tunc praxertu res mors Domini praxertu revocari fuerit praxertu. Et Domini, qui peculium quod proprio praxertu rat statim perimit, cum in eo sum murturo praxertu. Discretionem vestram monemus, quancumque praxertu praxertu compellatis, ut collatione de canonici praxertu praxertu per dictum Episcopum illi illi (quæ nulla extitit) non obstante, dicto camerario praxertu praxertu omnino dimittat, & tum super illi illi praxertu nullatenus inquiet.

CAP. XV.

Secundus, qui imperatoris delegatum de prabenda praxertu praxertu, qui solum prabendam imperatoris, si prabendam illi accipere, aliam non. h. d. Joan. And.

Idem.

Quia sæpè dubitatur à multis, si canonicatus in ecclesia sit collatus à sede Apostolica, licet vide duobus, fueritque mandatum patris de prabenda secundo vero de prabenda & dignitate, per illam

a. Aliter, ita: certis sibi super hoc, etc. b. aliter, etc. c. Ad hanc locum vide notata, cap. de praxertu de praxertu. d. de lib. conceptione. h. ad hanc praxertu. e. cum sit collat. de Archid. Evid. d. al. etc.

officio, cum se facultas obtulerit provideri: quis ipso...

CAP. XVI.

Mandatum providendi de dignitatibus vel beneficiis aliis eccle...

Idem. Cum autem in illis, quibus beneficia curam animarum...

Idem. Illa vero, pro quibus scribitur, ut provideatur eisdem...

Idem. Cum autem inter collationem, præsentationem, & in-

Idem. Mandatum simpliciter dicitur mandatum, aliter si dicitur...

CAP. XVII.

Transfatum michi collatum ante discessionem alteri conferri...

Idem. Quod ob absentem, per manus Episcopum conferatur...

c. Vide Concil. Trid. sess. 21. de refer. c. 3. & b. Trid. 22. que st. art. 8.

in personam alterius ordinare nequit. Quod si fecerit...

CAP. XVIII.

Qui vi, vel iniuste occupas secundum beneficium curatum, p...

Idem. Eum autem, qui beneficium, cui animarum cura imminet...

Idem. Habens potestatem Apostolicam, potestatem ad beneficia p...

Idem. Idem, cui conceditur, ut auctoritate Apostolica possit uni...

CAP. XX.

Si quis ignorans recipiat beneficium prius reservatum vel ali...

Idem. Idem. Si beneficia, que per sedem Apostolicam conferuntur...

a. Vide extravag. in. 22. incip. exco. tit. 8. de concil. Trid. sess. 21. de refer. c. 3. & sess. 22. de refer. c. 17. b. Hac dicitur...

dimissa per eos alii assignari. Ne talis ignorantis eis (cum sint sine culpa) prejudicialis existat: statimur, ut si ipsi de collatione seu reservatione predicta postea certiores effecti, subdita difficultate quacunque omnino dimiserint beneficia sic sibi de factio collata, ad beneficia sua priora (collatione quibuscunque personis facta de ipsis nequaquam obstante) libere revertantur. Alioquin redeundi ad ea (si difficultatem adhibuerint in aliis dimittendis) sit ipsis penitus interdicta facultas. Eundem quoque modum in dimittendo recepta, & recuperando dimissa, quoad omnes alios, qui forsan occasione predicta sua dimiserint beneficia, & dimissa per alios fuerint affecti, per omnia decernimus observandum.

CAP. XXI.

Taciturnitas beneficiorum etiam modico vincta dispensationem super pluralitate beneficiorum, que etiam legitime super duobus obtento ad duo prima recepta referuntur. Item provisio aliter facta de beneficio, non obstante, quod aliud habeat, dispensationem super utroque retinendo non inducit, h. d. secundum Zen.

Idem.

Non a potest dispensatio super pluralitate beneficiorum concessa imperantem prodesse, qui aliquod quantumcumque modicum beneficium subicitur in eisdem. Illud autem Apost. sed. indulgunt, ut quis duo beneficia curam animarum habentia, si aliis canonicis conferantur eidem, possit recipere ac simul licite retinere, intelligitur de duobus primis beneficiis, que cum cura post dictum indultum obtinere contingunt. Cum vero tibi non obstante, quod aliud beneficium obtinere, notantur) a sede predicta de aliquo beneficio provideri contingit, per hoc tecum (ut primum beneficium cum secundo retinere valeas) non intelligitur dispensatum. Hoc enim solum predicta operatur expressio, quod facta tibi gratia nequeat surreptitia iudicari.

CAP. XXII.

Mandatum legatus super facienda provisione per Papam confirmatum, papali gratia est censendum. Zen.

Idem.

SI Apostolice sedis legatus volens tibi sue legationis auctoritate in certa ecclesia providere, canonicatum & prebendam, nulli alii de jure debitos, proximo in ipsa ecclesia vocaturus, collationi sue reservet, & decernat irritum & inane, si locus super hoc contingit attentari, certis qui eos tibi conferant (cum vacabunt) executoribus per suas literas deputatis: nonque postmodum plena de his facta narratione, quod ab ipso legato factum esset, ratum & gratum habentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, & eisdem executoribus vel aliis auctoritate damus literis in mandatis, ut in hujusmodi provisionis negotio auctoritate nostra procedant, juxta ipsius legati continentiam literarum. Certum est, quod (cum ipsa provisio ipsius legati e post impartitam a nobis auctoritatem nostra censetur effecta) omnibus, quibus postea mandavimus in eadem ecclesia provideri (etiam si canonicatum ipsius ecclesie duxerimus conferendum eisdem) de jure praferri debetis, in prebenda postmodum tibi vacatura.

CAP. XXIII.

Obscuritas taciturnitas obiecti beneficium licet modico, nisi constet provisionem factam proprio motu Papae, qui denum intelligitur, si hoc in litera exprimat, h. d. Zen.

a Vide Fel. in c. in nostris extra de refer. & Pamm. in cap. ad aurea. in 2. not. de refer. b Vide conc. Trid. sess. 7. de refer. ca. 1. & seq. & sess. 2. de refer. c. 4. c. Hac duo verba, ipsius legati, desunt in manuscr. edito.

Idem.
Si motu a proprio alicui aliquid beneficium obtinere si conferamus aliud, de illo non habetis certum. non ob hoc gratiam hujusmodi, que de motu alicuius realitate processit, invalidam volumus recipere. Quod ad petitionem illius, vel alterius pro eadem obtinenda gratiam hujusmodi facimus, vult eam (quatenus modicum beneficium taceatur in ea) ipsi in reservatione vices nolimus obtinere. Atque quod per ipsam tunc solum gratia fieri censetur, cum hoc expressum tum fuerit in eadem.

CAP. XXIV.

Collatio facta motu proprio Papae pluribus beneficiis in una ecclesia vacantibus simul, intelligitur facta de proprio motu, si beneficia sunt aequalia, ad eam ipsam collationem non est effecta. Collatio vero facta ad penitentiam aliter collatum beneficium restringitur: si sunt aequalia, collatio, que alio modo quoque negligenter, alius eligi: & etiam contra, hoc dicitur Zen.

Idem.

SI pluribus simul in aliqua ecclesia vacantibus beneficiis vel prebendis, nos de hac vacatione dignitatem vel prebendam (si qua nulli alio de jure vacabit in ipsa vacata ecclesia) assignare in generaliter sumus. Gratiam hujusmodi (si motu proprio cum beneficiis, ut tunc fiat interpretatio plenissima in eadem, ut ferri volumus ad dignitatem vel prebendam, cum nullas majores ceteris esse veloris, seu (si sint facta equalia) ad eam, quam is, cui conferimus, extra decem post habitam de dicta vacatione mortuum obtinere volumus. Si vero ad petitionem aliter ipsi gratia tibi per nos facta, eam (ut hoc casu proprio non contingat) ad illam, que minoris valoris esset, sua de se qualitas in eisdem, ad eam, quam is, ad quem ipsa spectat collatio, infra dictum tempus elegerit, volumus tibi hujusmodi gratia certis nota, decernimus retinendam. Alterutro quoque ipsorum (pro ut eam penitus extra tempus debium eligere negligenter, ad illam extra electione libere devolvatur.

CAP. XXV.

Non debetur expellenti prebenda, que per ipsam prebendam mortem vacat, h. d. secundum Zen.

Idem.

VM in ecclesia tua, que XII. canonicorum & III. prebendarum habet numerum, concordatorem esse proponas, ut Episcopus, qui est pro tempore vacans habeat in capitulo tanquam canonicus, licet canoniam non existat, & unam de dictis prebendis licet canonicus obtineat in eadem: certum est enim, cum auctoritate Apostolice providi mandatur, id de prebenda nulli de jure debita proximo in ipsa ecclesia vacante conferendam, quam per mortem Episcopi vacare contingit, contra dictam consuetudinem, cui per partem concordatam non intelligitur derogari, futurum Episcopus prebenda careat, & dictus canonicorum numerum non vacatur) habere non possit: sed expectare debet, quomodo vacet alia, oportebit eundem.

CAP. XXVI.

Ter ad petitionem secundi beneficii vacantis, causa postea vacante percipit, non vacat primum. h. d. Zen.

Idem.

SI tibi concessa a nobis, ut fructus beneficiorum, quae usque ad certum tempus in tua vacabunt

a De clausula motu proprio vide Fel. in c. ad motum, & in si quando, extra de refer. & in c. casum, qua. cum. & in c. cum inter processorem, de except. h. d. not. in c. de providendo sub leg. a. sive per concilium Trident. sess. 21. de reformat. cap. 19. c. Et applicatio beneficiorum ad competentes datur prebendis, provisiones & provisiones, vide Fel. in c. postquam, extra de refer.

ut percipere valeat pro solvendis debitis, quibus est...

CAP. XXVII

Cum mandatis alius non sacerdotalis, vel integra, vel certi va...

Idem.

Quod non sacerdotali præbenda provideri mandatur, ubi etiam volenti...

CAP. XXVIII

Secundum beneficium vacante, si illius aliter adeptus, primum confite...

Idem.

Item Episcopus beneficium, quod cum animarum curatenebis...

CAP. XXIX

Secundum præbendam per simplex mandatum de providendo, non nisi...

Idem.

Quod non provideri mandatur, & simpliciter de præbenda...

CAP. XXX

Quod mandatis sedis Apostolicæ expectantiam à certa causa, non desistunt...

Idem.

Quod per clericum, cui cum beneficio nullum habere, mandabatur...

CAP. XXXI

Quod de promotione beneficii pluribus collatis non constat, primum...

Idem.

Quod a sede Apostolica, vel legato ipsius, uni, & ab ordinatione...

ut, nec appareat, quæ collatio fuerit primò facta: erit...

CAP. XXXII

Religiosus habens prioratum vel ecclesiam curatam, si recipit...

Idem.

Quod omnia & singula officia sunt singulis committenda per...

Prioratus ecclesie vel administrationes unius monasterii solita...

Prohibemus in super, ne prioratus vel ecclesie, aut administrationes...

CAP. XXXIII

Contemptum possunt prosequi, si ad receptionem vel collationem...

a Vide l. vii. §. 1. de probat. licet causam de prob. & l. in bo...

CAP. XXXIX.

Procuratio gratia non tollit ius quæsitum, sed querendum, nisi ius
matrimonium aliud continet: nec tamen tollit ius querendum con-
suetudinis iuri dignitate iam quæsitæ. h. d. secundum Zen.

Idem.
Cuius rei de canonicis, prebenda, & dignitate, per
decessum, vel officio per felicis recordationis Nicolai
Pape & Celestini prædecessorum nostrorum literas, gra-
tiam in aliqua ecclesia facta erat, constitutionis nostre re-
vocatorie tempore canonicatum & prebendam, dignita-
tem personam vel officio alicui non annexam erat adie-
ctus, licet dignitatem, personatum, seu officium alicui
expectaret, propter expectationem huiusmodi privatus
non intelligitur, quod in canonicatu & prebenda fue-
rit canonice affectus: ius tamen quod ad dignitatem,
personatum, vel officium competeat eidem, iuxta ver-
ba illius revocationis intelligitur revocatum. Non sic
autem si canonicatum cum dignitate, personam aut offi-
cium conferri tantum canonice consuevit, & fuerit affe-
ctus sub expectatione prebende: cum ius magis dig-
nitatis, quod iure in dignitate, personam, seu officio hu-
iusmodi iam habebat, ius minus dignum canonicatus re-
tinet, cuius canonicatus ratione ius eodem saluum reman-
et, ad prebendam nulli alii debitam, Apostolica ante
ipsius auctoritate recepto. Sed & si ex Episcopi vel al-
terius cuiuslibet collatione vel provisione adeptus fue-
rit in eadem ecclesia dignitatem, personatum, sive offi-
cium conferri tantum canonice consuevit, præfatus, qui
obtinuit auctoritate Apostolica iam habebat, idem
retinendum.

CAP. XL.

Inter revocatio gratia prebendam expellat, & decreti interpo-
sitione ignoranti h. d. Zen.

Idem.
Quod per literas felicis recordationis Nicolai Pa-
pe prædecessoris nostri canonicatum sub expecta-
tione & vacature prebende in certa ecclesia obtinente,
successor eius Celestinus eidem alteri similem in eadem
ecclesia gratiam fecit, quem omnibus etiam ante ipsam
auctoritate Apostolica, vel quavis alia in ecclesia ipsa re-
ceptis voluit anteferi, cum interpositione decreti:
præfatum tamen ad primum de eius executores secundæ
gratia notitia pervenisset, vacans prebenda eidem primo
per nos per executores collata: post huiusmodi autem
de, ante factam secundo collationem ipsius prebende,
notitia constitutio revocatoria emanavit: & quoniam
quorum ius habet in prebenda huiusmodi dubita-
tum, nos neutrum illorum habere ius decernimus in ea-
dem. Præfata enim collatio post & contra decretum à
dicte Celestino interpositum facta, licet ab ignorantibus
& de eorum ignorantibus non obtinet firmitatem. Ius
vero, quod secundo ad prebendam, non in prebenda
huiusmodi competeat, cum nostram revocationem eo-
rum collatio non præcesserit per eam penitus est subla-
ta.

CAP. XLI.

Mandatum de providendo de beneficiis ad collationem capituli
pertinet, non sicut ius singularis canonici, hoc docet secundum
Zen.

Idem.
Mandatum Apostolicum tibi directum, ut T. clerico
de beneficio spectante ad collationem Narbonen-
capituli provideres, beneficia ejusdem capituli, sive
dantur in communi per ipsum, sive per canonicos ejul-

a Dicitur Petr. de Arch. & Archid. quod scriptum im-
ponitur à Pape dignitatem, non facta mentione consuetudinis, de
quibus dicitur, per Liberos h. d. ff. de idem est scriptum dicitur.
b Expectatio ad vacantiam non sufficit consuetudinis. ff. de
respon. c. 1. *c* De clausula annexa, vide latè per Felin. in de-
claracione ant. de respo.

dem ecclesie singulare, vice auctoritate capituli, aut
ex iure ipsius de consuetudine vel statuto, merito com-
prehendit a. Ad beneficia tamen ratione dignitatum,
personatum, vel officiorum, que nonnulli ex eisdem
canonicis obtinent in ipsa ecclesia, ad eorundem colla-
tionem spectantia mandatum huiusmodi minime se-
extendit. Idem esse censemus, si ratione prebendarum
suarum ad ipsos canonicos collatio dictorum benefico-
rum singulariter pertinere noscatur. Nisi continetur
forfitan in mandato, quod eidem clerico provideas de
beneficio ad collationem Narbon. capituli pertinente,
communitè vel divisiim: tunc enim de beneficiis, que
ad ipsorum collationem pertinent, ratione huiusmodi
prebendarum potes provideri.

DE CLERICO AGROTANTE VEL
DEBILITATO.
TITULVS V.
CAP. I.

Datio coadjutorum Episcoporum & suorum superiorum est de
majoribus causis, & spectat ad sedem Papam, potest tamen Episco-
pus sicut vel infirmitate perpetua impeditus de consensu capituli
sui vel majori parti sibi auctoritate Apostolica unum vel duos
coadjutores assumere: & si demum fuerit, capitulum aut due par-
tes ipsius hoc facient. Sed si Episcopus contradicit, tunc non im-
mutabit capitulum, sed Episcopus & ecclesie, conditionem, quam cito
poterit, immetabit Papa. Et coadjutores illi sanptus moderatio
habebunt de provisionibus prelatorum ipsorum. Ioan. And.

Bonifacius VIII.
Pastoralis officii debitum exequentes, declaramus
atque statuimus, coadjutorum & Episcoporum &
superiorum prelatorum dationem intelligendam
esse de causis majoribus, & referendam ad sedem Apo-
stolicam, ac ab ea (consuetudine non obstante contraria)
tantummodo postulandam.

Verum ne hoc prætextu ecclesie (existentes præcipud
in remotis) dispendia patiantur: nos eorum in hac parte
indemnitate præcavere volentes, hac generali consti-
tutione sancimus, ut Episcopus senio aut valetudine cor-
porali gravatus, vel etiam aliis adeo impeditus perpe-
tuo, ut officium suum nequeat exercere, possit de sui con-
silio & assensu capituli, vel majoris partis ipsius, unum,
vel duos auctoritate Apostolica coadjutores assumere,
ad dictum officium exequendum. Si verò Episcopus de-
mens fuerit, & quid velit aut nolit experire nesciat, vel
non possit: tunc ejus capitulum vel due ipsius partes eadè
auctoritate unum aut duos coadjutores assumant idoneos,
qui ejus officium exequantur. Si autem Episcopus senio
aut incurabili morbo gravatus, vel perpetuo impeditus
detentus, ad sui executionem officii reddatur inutilis, &
coadjutorem assumere vel habere noluert, licet à capitu-
lo requisitus proprio, se illius non indigere suffragio for-
fitan asserendo: tunc nò per capitulum innovetur, sed
hoc casu & etiam proximo, idem capitulum Episcopi &
ecclesie sue conditionem & statum, ac facti circumstan-
tias universas, quam cito poterit fideliter & explicitè
referat ad notitiam dictæ sedis, recepturi humiliter, &
efficaciter implenturi, quod super hoc per sedem ipsam
contigerit ordinari. Præfenti quoque adjicimus sanctio-

a Petrus de Arch. not. mandatum etiam adstringere geren-
tem vicei ejus cui mandatur, similiter mandatum factum vicei
gerenti: quia si deficit principalis, debet postea per principalem
eodem modo respondentem impleri. l. secundum naturam. ff. de reg. jur.
neg. potest per vicem gerentem impleri, in hoc enim mandatu in-
telligitur rescripto in eodem. Petrus. l. ff. si ex nos. cas. sag. Fontes.
b Quam auctoritatem habent coadjutores dati Episcopo senio
vel infirmo, late docet Odrasius. consil. 44.

